

Sygn. akt III CSK 412/06

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

Protokolant Bożena Kowalska

w sprawie z powództwa E. L.-P. i in., przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej P. w K.
o uchylenie uchwał,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 12 kwietnia 2007 r.,
skargi kasacyjnej powódki E. L.-P.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 6 grudnia 2005 r.,

- 1. uchyła zaskarżony wyrok w pkt 1. i zmienia wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 24 maja 2005 r., w ten sposób, że uchyła uchwałę nr 9 Zebrania Przedstawicieli Członków w pkt 3) lit. c), a w pozostałym zakresie powództwo oddala;**
- 2. oddala skargę kasacyjną w pozostałej części;**
- 3. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 24 maja 2005 r. Sąd Okręgowy w K., po rozpoznaniu sprawy z powództwa E. L.-P. i siedmiu innych osób przeciwko Spółdzielni

Mieszkańcowej P. o uchylenie uchwał: (I) uchylił uchwałę nr 9 Zebrania Przedstawicieli Członków pozwanej Spółdzielni z dnia 3 czerwca 2004 r. w sprawie pokrycia strat w bilansie Spółdzielni na dzień 31 grudnia 2003 r. w zakresie, w jakim uchwała ta przewiduje pokrycie strat z funduszu remontowego, (II) uchylił uchwałę nr 10 Zebrania Przedstawicieli Członków pozwanej Spółdzielni z dnia 3 czerwca 2004 r. w sprawie utworzenia funduszu remontowego odtworzeniowego, (III) oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz (IV) zasądził od strony pozwanej na rzecz powodów kwotę 192 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że na podstawie uchwały nr 9 podjętej w dniu 3 czerwca 2003 r. przez Zebranie Przedstawicieli Członków pozwanej Spółdzielni w sprawie sposobu pokrycia strat w bilansie tej Spółdzielni na dzień 31 grudnia 2003 r. zdecydowano o pokryciu pasywów w kwocie 2.266.587,22 zł w ten sposób, że: 1) z funduszu zasobowego przeznaczono na ten cel kwotę 123.169,60 zł, 2) z funduszu udziałowego kwotę 109.372,09 zł, 3) z funduszu remontowego kwotę 2.034.045,54 zł, w tym (a) z funduszu remontowego centralnego, utworzonego w 2004 r., według stanu na dzień 30 kwietnia 2004 r. w kwocie 1.085.747,54 zł, (b) z funduszu remontowego nieruchomości według stanu na dzień 31 grudnia 2003 r. w kwocie 722.965,78 zł oraz (c) z funduszu remontowego centralnego, powstałego po dniu 1 maja 2004 r., do wysokości 225.332,22 zł, „tworzonego z naliczeń – wpłat członków posiadających lokale mieszkalne w wysokości 0,08 zł/m²/m-c z możliwością spłaty w okresie do 60 miesięcy”. Wobec pokrycia straty bilansowej Spółdzielni z funduszu remontowego, w dniu 3 czerwca 2003 r. podjęto uchwałę nr 10, na mocy której postanowiono odtworzyć fundusz remontowy w zakresie, w jakim zgromadzone na nim środki zostały przeznaczone na pokrycie pasywów Spółdzielni; jednocześnie zobowiązano Radę Nadzorczą do utworzenia funduszu remontowego odtworzeniowego oraz opracowania jego regulaminu.

W ocenie Sądu Okręgowego, uchwała nr 9 pozostaje w sprzeczności z przepisami Prawa spółdzielczego w brzmieniu obowiązującym w dniu podjęcia tej uchwały. Według art. 90 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (jedn. tekst: Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.; dalej: pr. spółdz.), środki na pokrycie straty bilansowej spółdzielni mogą pochodzić-wyłącznie z tzw. funduszy własnych spółdzielni. Fundusz remontowy nie należy do kategorii funduszy własnych, lecz stanowi wyodrębnioną i specyficzną część majątku

spółdzielni, tzw. fundusz celowy, przeznaczony na remonty zasobów mieszkaniowych (art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, jedn. tekst: Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.; dalej: u.s.m.). Wyodrębnienie w ramach majątku spółdzielni funduszy własnych oraz funduszy celowych jako kategorii wzajemnie rozłącznych znajduje - zdaniem Sądu Okręgowego - uzasadnienie w wykładni historycznej, odwołującej się do art. 209 pr. spółdz. (w brzmieniu przed nowelizacją z 15 grudnia 2000 r.) oraz art. 56 § 1 ustawy z dnia 17 lutego 1961 r. o spółdzielniach i ich związkach (Dz. U. Nr 12, poz. 61 ze zm.). Rozróżnienie funduszy spółdzielni na fundusze własne i celowe zachowuje również statut pozwanej Spółdzielni (§ 91 i 92 w związku z § 94), a potwierdzeniem tego rozróżnienia jest regulamin tworzenia i wykorzystania funduszu remontowego. Wbrew dyspozycji art. 90 § 1 pr. spółdz., w § 98 ust. 2 statutu pozwanej Spółdzielni dopuszczono możliwość pokrycia straty bilansowej przez wykorzystanie środków zgromadzonych na funduszu remontowym. To rozwiązanie statutowe, jako sprzeczne z przepisem bezwzględnie obowiązującym, należy uznać za dotknięte sankcją nieważności, art. 58 § 1 k.c. znajduje bowiem zastosowanie do postanowień statutu spółdzielni. Sąd Okręgowy uchylił również uchwałę nr 10, gdyż zawarte w niej postanowienia są ściśle związane z treścią uchwały nr 9 w zakresie, w którym przewiduje ona pokrycie strat bilansowych Spółdzielni z funduszu celowego. Skoro środki zgromadzone na funduszu remontowym nie mogą zostać wykorzystane na inny cel niż finansowanie prac remontowych, to należy przyjąć, że zabiegi zmierzające do odtworzenia funduszu remontowego i określenia zasad jego finansowania przez członków pozwanej Spółdzielni są całkowicie nieuzasadnione i nie znajdują podstawy w przepisach prawa. Ponadto Sąd Okręgowy wskazał, że obciążenie obowiązkiem pokrywania straty bilansowej jedynie tych członków, którym przysługują spółdzielcze prawa do lokali, i to w zakresie znacznie przekraczającym wysokość ich udziałów, jest niezgodne z postanowieniami statutu pozwanej Spółdzielni, które wydatki związane z eksploatacją i utrzymaniem lokali i nieruchomości, w tym wpłaty na fundusz remontowy, rozkładają między wszystkich członków Spółdzielni (§ 101 i § 103), przy zachowaniu zasady odpowiedzialności każdego z nich do wysokości zadeklarowanych udziałów (§ 98 ust. 3).

Strona pozwana wniosła apelację od wyroku Sądu Okręgowego, domagając

się jego zmiany przez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania lub uchylenia tego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Strona apelująca zarzuciła naruszenie art. 42 § 2, art. 78, art. 90 § 1 i 2 pr. spółdz., postanowień § 91, 92 i 98 statutu pozwanej Spółdzielni oraz art. 58 k.c. Ponadto strona pozwana podniosła, że Sąd Okręgowy nie przekazał Sądowi Apelacyjnemu zażalenia na postanowienie w sprawie zabezpieczenia powództwa.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 6 grudnia 2005 r.: (1) zmienił punkt I zaskarżonego wyroku w ten sposób, że powództwo o uchylenie uchwały nr 9 Zebrania Przedstawicieli Członków pozwanej Spółdzielni z dnia 3 czerwca 2004 r. oddalił, (2) zmienił punkt IV zaskarżonego wyroku w ten sposób, że zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu, (3) w pozostałym zakresie apelację oddalił, (4) umorzył postępowanie zażaleniowe w zakresie zabezpieczenia powództwa o uchylenie uchwały nr 9 Zebrania Przedstawicieli Członków pozwanej Spółdzielni, a w pozostałej części zażalenie oddalił oraz (5) zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania odwoławczego.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, trafny jest zarzut apelacji co do wykładni przez Sąd Okręgowy przepisów art. 78 i 90 pr. spółdz. Wbrew odmiennemu stanowisku Sądu Okręgowego, nie ma normatywnych podstaw ocena, wedle której fundusz remontowy nie jest funduszem własnym spółdzielni. Zgodnie z art. 78 pr. spółdz., funduszami własnymi tworzonymi w spółdzielni są: fundusz udziałowy, fundusz zasobowy i inne fundusze własne przewidziane w odrębnych przepisach oraz jej statucie. Stosownie zaś do art. 90 § 1 zdanie pierwsze pr. spółdz., straty bilansowe spółdzielni pokrywa się z funduszu zasobowego, a w części przekraczającej ten fundusz z funduszu udziałowego i innych funduszy własnych spółdzielni w kolejności ustalonej przez statut. Przepis art. 6 ust. 3 u.s.m. przewiduje utworzenie funduszu na remonty zasobów mieszkaniowych. Na gruncie tych przepisów nie ma uzasadnienia pogląd postulujący wyłączenie spośród funduszy własnych spółdzielni funduszu utworzonego na remonty zasobów mieszkaniowych. Wszystkie fundusze utworzone w spółdzielni zgodnie z przepisami prawa i postanowieniami jej statutu są jej funduszami własnymi. Chybione jest odwołanie się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do wykładni historycznej i powołanie dla wsparcia przyjętego przez Sąd Okręgowy stanowiska

przepisów art. 209 pr. spółdz. (w brzmieniu przez nowelizacja z dnia 15 grudnia 2000 r.) i art. 56 § 1 ustawy z dnia 17 lutego 1961 r. o spółdzielniach i ich związkach. Odwołanie to przedstawiono bez wskazania przesłanek postulowanej wykładni. Nie ma jednak podstaw, aby treść powołanych przepisów mogła uzasadniać wyłączenie funduszu remontowego spośród funduszy własnych spółdzielni. Według tych przepisów, spółdzielnia może tworzyć fundusz na remonty zasobów mieszkaniowych i odpisy na ten fundusz obciążają koszty gospodarki zasobami mieszkaniowymi. Z tej regulacji nie można zasadnie wywieść konkluzji, iż fundusz remontowy nie jest funduszem własnym spółdzielni. W konsekwencji nie zachodzą - wbrew odmiennej ocenie Sądu Okręgowego - przesłanki do uchylenia zaskarżonej uchwały nr 9 jako sprzecznej z prawem.

Nie jest, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zasadny zarzut apelacji co do uchylenia zaskarżonej uchwały nr 10. Wprawdzie racja jej uchylenia nie łączy się - jak przyjął Sąd Okręgowy - z wadliwością uchwały nr 9, ale sprowadza się do naruszenia zasad ustawowych i statutowych dotyczących wpłat na fundusz remontowy. W uchwale nr 10 zobowiązano Radę Nadzorczą pozwanej Spółdzielni do „utworzenia funduszu remontowego odtworzeniowego i przyjęcie regulaminu tego funduszu tak, aby mieszkający członkowie Spółdzielni wnosili opłaty proporcjonalnie do powierzchni mieszkań w jednakowej stawce jednostkowej”. Ograniczenie obowiązku ponoszenia wpłat na fundusz remontowy tylko do „mieszkających członków Spółdzielni” pozostaje w niezgodzie zarówno z postanowieniami § 101 i 103 statutu pozwanej Spółdzielni, jak i z przepisami art. 4 ust. 1, 1¹, 2 i 4 u.s.m. Stosownie do wskazanych regulacji statutowych i ustawowych, obowiązek ponoszenia wydatków na fundusz remontowy dotyczy nie tylko członków spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze prawa do lokali, ale także osób niebędących członkami spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze własnościowe prawa do lokali, członków spółdzielni, którzy są właścicielami lokali oraz właściciele lokali niebędących członkami spółdzielni. Uchwała nr 10 narusza zasadę równego traktowania tych podmiotów, odnosząc obowiązek ponoszenia wpłat na fundusz remontowy wyłącznie do „mieszkających członków Spółdzielni”.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że wobec prawomocnego oddalenia powództwa o uchylenie uchwały nr 9 upadło w tym zakresie dokonane przez Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 3 lutego 2005 r. zabezpieczenie powództwa przez

wstrzymanie wykonania uchwał nr 9 i nr 10. Natomiast w części dotyczącej uchwały nr 10 zażalenie podlegało oddaleniu, wbrew bowiem odmiennemu przekonaniu strony pozwanej nie była to jedynie uchwała intencyjna, ale określała ona zasady ponoszenia wpłat na fundusz remontowy.

Powódka E. L.-P. w skardze kasacyjnej, zarzucając naruszenie art. 59 § 2 pkt 3, art. 78 § 1 i 2 oraz art. 90 § 1 pr. spółdz. i art. 4 ust. 1¹ i 4 u.s.m., wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej pkt 1 i orzeczenie co do istoty sprawy przez uwzględnienie powództwa w przedmiocie uchylenia uchwały nr 9 Zebrania Przedstawicieli Członków pozwanej Spółdzielni z dnia 3 czerwca 2004 r. w tej części, która odnosi się do pokrycia strat bilansowych spółdzielni z funduszu remontowego nieruchomości według stanu na dzień 31 grudnia 2003 r. w kwocie 722.965,78 zł, z funduszu remontowego centralnego według stanu na dzień 30 kwietnia 2004 r. w kwocie 1.085.747,54 zł oraz z funduszu remontowego centralnego powstałego po dniu 1 maja 2004 r., utworzonego z naliczeń wpłat członków do kwoty 225.322,22 zł, a ponadto o orzeczenie o przywróceniu stanu poprzedniego, tj. sprzed podjęcia uchwały nr 9, przez reaktywowanie zlikwidowanych na mocy zaskarżonej uchwały funduszy remontowych: nieruchomości według stanu na dzień 31 grudnia 2003 r. i centralnego według stanu na dzień 30 kwietnia 2004 r., oraz przez zwrot kwoty 225.332,22 zł, objętej tzw. funduszem remontowym centralnym powstałym po dniu 1 maja 2004 r. - na rzecz członków Spółdzielni posiadających lokale mieszkalne, których zobowiązano do wpłat na ten fundusz.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut naruszenia art. 78 § 1 i 2 oraz art. 90 § 1 pr. spółdz. jest nietrafny. Skarżąca nie wyjaśniła, jakie argumenty przemawiają za uznaniem, że fundusz remontowy nie jest funduszem własnym w rozumieniu art. 90 § 1 pr. spółdz. Z przytoczonych przepisów należy zaś wywieść wnioski odmienne od tych, które, zdaniem skarżącej, powinny decydować o nietrafności wyroku Sądu Apelacyjnego. „Inne fundusze własne”, o których mowa w art. 78 § 2 pr. spółdz., są takimi funduszami, których utworzenie zostało przewidziane w odrębnych przepisach lub w statucie spółdzielni. Takim odrębnym przepisem jest art. 6 ust. 3 u.s.m., który w brzmieniu obowiązującym dniu podjęcia zaskarżonej uchwały (3 czerwca 2004 r.) stanowił, że spółdzielnia tworzy fundusz na remonty zasobów mieszkaniowych. Był

to wtedy i jest również obecnie fundusz obligatoryjny. Wobec braku normatywnej podstawy wyłączenia tego funduszu z ogólnego pojęcia funduszy własnych spółdzielni nie można zasadnie podnosić, że fundusz remontowy nie jest funduszem własnym spółdzielni. Oznacza to z kolei, że środki zgromadzone na tym funduszu, jako „innym funduszu spółdzielni” w rozumieniu art. 78 § 1 i 2 art. 90 § 1 pr. spółdz., mogły służyć do pokrycia strat bilansowych spółdzielni.

Twierdzenie skarżącej, że fundusz remontowy jest funduszem celowym, nie podważa tezy, że jest on jednocześnie funduszem własnym spółdzielni. Artykuł 6 u.s.m. nie określa zresztą rozważanego funduszu jako „funduszu celowego”, zaś przypisanie przez doktrynę tej cechy funduszowi remontowemu wynika z tego, że zgromadzone na nim środki służą określonemu celowi. Okoliczność ta nie prowadzi jednak do wyłączenia tego funduszu ze sfery regulacji art. 90 § 1 pr. spółdz. Należy zresztą podkreślić, że każdy z tworzonych w spółdzielni funduszy jest „celowy” w tym znaczeniu, że gromadzi środki związane z jakimś celem (udziały, wkłady, wpisowe itd.). Skoro art. 90 § 1 pr. spółdz. żadnego z funduszy własnych nie wyłącza z zakresu pokrywania straty bilansowej, w braku szczególnej podstawy prawnej nie jest z niego także wyłączony fundusz remontowy. Gdyby środki tego funduszu miały podlegać szczególnej ochronie, w statucie można byłoby określić, że pokrycie straty z funduszu remontowego następuje w ostatniej kolejności (art. 90 § 1 pr. spółdz.).

Zarzut naruszenia art. 4 ust. 1¹ u.s.m. jest nietrafny, ponieważ przepis ten nie obowiązywał w dniu podjęcia uchwały nr 9 (3 czerwca 2004 r.), lecz wszedł w życie dopiero w dniu 22 lipca 2005 r., tj. po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy z dnia 3 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 122, poz. 1024).

Zasadny jest natomiast zarzut naruszenia art. 4 ust. 4 u.s.m. w brzmieniu obowiązującym w dniu podjęcia uchwały nr 9 (3 czerwca 2004 r.). Przepis ten zobowiązywał właścicieli lokali niebędących członkami spółdzielni do uczestniczenia w wydatkach związanych z eksploatacją i utrzymaniem ich lokali, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości wspólnych oraz w innych kosztach zarządu tymi nieruchomościami na takich samych zasadach, jak członków spółdzielni, z zastrzeżeniem art. 5 u.s.m., oraz do uczestniczenia w wydatkach związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie

spółdzielni, które są przeznaczone do wspólnego korzystania przez osoby zamieszkujące w określonych budynkach lub osiedlu, a w związku z art. 6 § 3 u.s.m. – do spełniania świadczeń na fundusz remontowy. Wbrew dyspozycji art. 4 ust. 4 u.s.m., uchwała nr 9 Zebrania Przedstawicieli Członków pozwanej Spółdzielni w pkt. 3) lit. c) przewidywała pokrycie strat bilansowych tylko z tej części funduszu remontowego, która powstała jedynie z wpłat członków Spółdzielni „posiadających lokale mieszkalne”, pomijając natomiast część funduszu remontowego powstałą z wpłat właścicieli lokali niebędących członkami Spółdzielni. W uchwale tej pominięto także część funduszu remontowego powstałą z wpłat osób niebędących członkami, którym przysługiwały spółdzielcze własnościowe prawa do lokali mieszkalnych. Wprawdzie, jak wspomniano, dotyczący takich osób art. 4 ust. 1¹ u.s.m. nie obowiązywał w dniu podjęcia uchwały nr 9, w doktrynie jednak podkreślano, że znajdował do nich zastosowanie w drodze analogii art. 4 ust. 4 u.s.m. Wreszcie w uchwale nr 9 pkt 3) lit. c) pominięto ponadto część funduszu remontowego powstałą z wpłat członków i osób niebędących członkami, którym przysługiwały prawa odrębnej własności albo spółdzielcze własnościowe prawa do lokali o innym przeznaczeniu. Z tych powodów należy uznać, że uchwała nr 9 w części dotyczącej pkt 3 lit. c) podlegała uchyleniu jako sprzeczna z bezwzględnie obowiązującym art. 4 ust. 4 u.s.m. Należy w związku z tym podkreślić, że, zgodnie ze stanowiskiem zajęтым przez Sąd Apelacyjny w odniesieniu do oceny uchwały nr 10, „ograniczenie obowiązku ponoszenia wpłat na fundusz remontowy tylko do <mieszkających członków Spółdzielni> pozostaje w niezgodzie zarówno z postanowieniami § 101 i 103 statutu pozwanej Spółdzielni, jak i z przepisami art. 4 ust. 1, 1¹, 2 i 4 u.s.m.”. Stanowisko Sądu Apelacyjnego jest więc niekonsekwentne, skoro tej samej argumentacji Sąd ten nie odniósł do oceny zgodności z prawem uchwały nr 9 w części dotyczącej pkt 3 lit. c).

Zarzut naruszenia art. 59 § 2 pkt 3 pr. spółdz. został sformułowany w taki sposób, że trzeba się domyślać, co jest jego przedmiotem. Wprawdzie w skardze kasacyjnej jest mowa o naruszeniu prawa materialnego przez błędną wykładnię, jednak sedno tej błędnej wykładni zostało określone w sposób nieprecyzyjny. Skarżąca stwierdziła bowiem, że Sąd „zignorował ustawowy wymóg, w myśl którego podjęcie uchwały przez Zebranie Przedstawicieli Członków, zastępujące w pozwanej spółdzielni walne zgromadzenie, winno być poprzedzone

rozpatrzeniem sprawy mającej być przedmiotem obrad ZPCz”. Skarżąca w ogóle nie określiła natomiast, jak to pominięcie powinno wpłynąć na ocenę ważności zaskarżonych uchwał (np. czy z uwagi na nieobjęcie przedmiotem obrad ZPCz sprawy sposobu pokrycia straty bilansowej z funduszu remontowego uchwała była nieważna itd.). Należy także zauważyć, że skarżąca w ogóle nie wskazała na niewłaściwe zastosowanie tego przepisu (a raczej - na jego niewłaściwe niezastosowanie), ograniczając się do zarzutu błędnej wykładni.

Niezależnie od zastrzeżeń dotyczących sprecyzowania, na czym polega błędna wykładnia art. 59 § 2 pkt 3 pr. spółdz., należy podkreślić, że zarzut jest nietrafny. W przepisie tym wspomina się jedynie o uprawnieniu zebrań grup członkowskich do „rozpatrywania spraw, które mają być przedmiotem obrad najbliższego zebrania przedstawicieli i zgłaszaniu swoich wniosków w tych sprawach”. Skoro nie ma tu wskazanego obowiązku omówienia na zebraniu grup członkowskich spraw omawianych następnie na ZPCz i skoro nie powiązано braku takiego omówienia z jakimś konkretnym wpływem na ważność uchwały, należy uznać, że nieomówienie kwestii przez grupę członkowską nie decyduje o podstawach uchylenia uchwały. W zarzucie tym pośrednio zostało wprowadzone niedopuszczalne w skardze kasacyjnej kwestionowanie (a w zasadzie – uzupełnianie) ustaleń faktycznych sprawy. W uzasadnieniu Sądu Apelacyjnego w ogóle nie wspomniano o zebraniach grup członkowskich (o odbyciu się tych zebrań, o przedmiocie obrad itd.), natomiast ustalenia takie, niejako uzupełniająco, znajdują się w treści omawianego zarzutu i stanowią podstawę jego uzasadnienia. Podnosi się w nim bowiem, że w trakcie zebrań nie była omawiana sprawa pokrycia straty, co z kolei miało mieć jakiś (skarżąca nie określiła, jaki konkretnie) wpływ na wadliwość zaskarżonej uchwały.

W kwestii zgłoszonego w skardze kasacyjnej żądania przywrócenia stanu poprzedniego należy podkreślić, że taką możliwość przewiduje art. 398¹⁶ zd. 2 k.p.c., który rozstrzyga o odpowiednim stosowaniu art. 415 k.p.c. w sytuacji uregulowanej w art. 398¹⁶ zd. 1 k.p.c. Powołany ostatnio przepis stanowi, że jeżeli podstawa naruszenia prawa materialnego jest oczywiście uzasadniona, a skargi kasacyjnej nie oparto także na podstawie naruszenia przepisów postępowania lub podstawa ta okazała się nieuzasadniona, Sąd Najwyższy może na wniosek skarżącego uchylić zaskarżony wyrok i orzec co do istoty sprawy. Artykuł 415 k.p.c.

stanowi natomiast, że sąd, uchylając lub zmieniając wyrok, na wniosek skarżącego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, orzeka o zwrocie spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia lub o przywróceniu stanu poprzedniego. Nie wyłącza to możliwości dochodzenia w osobnym procesie, także od Skarbu Państwa, naprawienia szkody poniesionej wskutek wydania lub wykonania wyroku.

Ogólna formuła art. 415 k.p.c., stanowiącego o orzeczeniu „o przywróceniu stanu poprzedniego”, nie zwalnia strony z odpowiedniego skonkretyzowania i sprecyzowania, w jaki sposób, a więc przez dokonanie jakich czynności ma nastąpić przywrócenie stanu poprzedniego. Dopiero wtedy dostatecznie skonkretyzowane może być rozstrzygnięcie Sądu w przedmiocie uwzględnienia wniosku o przywrócenie stanu poprzedniego. Doprowadzenie do przewidywanej w art. 415 k.p.c. swoistej „restytucji” wymaga wskazania, przez dokonanie jakich działań ma być osiągnięte „przywrócenie stanu poprzedniego”. Z uwagi na możliwą różnorodność sytuacji nie jest trafne przyjęcie, że do takiego stanu prowadzi zawsze zanegowanie treści rozstrzygnięcia, które uległo zmianie w związku z uwzględnieniem skargi kasacyjnej.

Formułując wniosek o „orzeczenie przywrócenia stanu poprzedniego, tj. sprzed podjęcia uchwały nr 9”, powódka wskazała, że ma to nastąpić „przez reaktywowanie zlikwidowanych na mocy zaskarżonej uchwały funduszy remontowych: nieruchomości wg stanu na dzień 31.12.2003 r. i centralnego wg stanu na dzień 30.04.2004 r. oraz poprzez zwrot kwoty 225.332, 22 zł, objętej tzw. funduszem remontowym centralnym powstałym po dniu 1.05.2004 r. – na rzecz członków SMPN posiadających lokale mieszkalne, których zobowiązano do wpłat na ten fundusz według stawki 0,08 zł/m²/m-c”.

Z uwagi na zakres uwzględnienia przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej powódki, ograniczony do jednego punktu (3c) uchwały numer 9, w dalszych rozważaniach znaczenie ma ten fragment wniosku, w którym mowa o przywróceniu stanu poprzedniego „poprzez zwrot kwoty 225.332,22 zł, objętej tzw. funduszem remontowym centralnym powstałym po dniu 1.05.2004 r. – na rzecz członków SMPN posiadających lokale mieszkalne, których zobowiązano do wpłat na ten fundusz według stawki 0,08 zł/m²/m-c”. Takie sformułowanie wniosku nie było wystarczające, przez co wniosek nie mógł być uwzględniony. Fundusz remontowy centralny, o którym mowa w punkcie 3c uchwały numer 9, był – jak wynika z treści

tej uchwały – „tworzony z naliczeń – wpłat członków posiadających lokale mieszkalne (...)”, przy czym „w przypadku posiadania wpływów – środków z innych tytułów na funduszu remontowym – centralnym niż wpłaty z naliczeń wobec członków Spółdzielni (...) – naliczenia w wysokości 0,08 zł (...) zostaną zaniechane”. Wobec takiego sformułowania uchwały nie jest wiadome, czy obecnie w funduszu centralnym zgromadzono kwotę 225.332,22 złotych, o zwrot której wystąpiła powódka, skoro fundusz ten powstał dopiero po dniu 1 maja 2005 r. i miał gromadzić kwoty obliczane według zasad określonych w uchylonym obecnie punkcie 3c uchwały numer 9. W konsekwencji zaś – wbrew wnioskowi powódki - nie było możliwe uwzględnienie żądania zwrotu wskazanej wyżej kwoty. Ponadto powódka wystąpiła o orzeczenie zwrotu „na rzecz członków SMPN posiadających lokale mieszkalne, których zobowiązano do wpłat na ten fundusz według stawki 0,08 zł/m²/m-c”. Nie budzi wątpliwości, że takie orzeczenie mogłoby co najwyżej nastąpić na rzecz tych członków Spółdzielni, którzy rzeczywiście uiścili kwoty gromadzone w funduszu centralnym, a nie na rzecz tych członków, których „zobowiązano do wpłat na ten fundusz”. Członkowie spółdzielni zobowiązani do wpłat mogli bowiem – wbrew treści uchwały – nie dokonywać żadnych wpłat, co z kolei wykluczałoby dokonanie na ich rzecz zwrotu jakichkolwiek kwot.

Nie można ponadto pominąć, że w końcowej części uchwały numer 9 wskazano na zamiar zaniechania „naliczeń w wysokości 0,08 zł/m²/m-c” w przypadku posiadania wpływów środków z innych tytułów na funduszu remontowym centralnym niż wpłaty z naliczeń wobec członków Spółdzielni (...)”. W zależności od uzyskania lub nieuzyskania tych innych dochodów różnie kształtować się zatem mogła sytuacja funduszu centralnego. Obecnie może być bowiem tak, że na funduszu tym nie znajdują się żadne środki pochodzące z wpłat spółdzielców, a to z powodu uzyskania odpowiednich dochodów w innych źródłach. W braku informacji o tym, czy takie środki „z innych tytułów” rzeczywiście zostały pozyskane, a w konsekwencji – z braku pewności, czy orzeczony zwrot kwoty 225.332,22 zł nie nastąpiłby mimo niepochodzenia tej kwoty z wpłat, wniosek powódki nie mógł być uwzględniony.

W konkluzji należy zatem stwierdzić, że wnioskowi powódki o zwrot konkretnej kwoty z funduszu remontowego centralnego nie towarzyszyło wskazanie, czy w funduszu tym rzeczywiście zgromadzono powyższą kwotę i czy

pochodziła ona z wpłat członków dokonywanych zgodnie z treścią punktu 3c uchwały numer 9. Brak także informacji, jakie kwoty i kto uiscił (a w konsekwencji – jakie kwoty i komu mają być zwrócone) w związku z uchyceniem punktu uchwały dotyczącego funduszu centralnego.

Wobec zatem braku dostatecznych informacji o tym, czy i jakie kwoty oraz przez kogo wpłacane, znalazły się w funduszu celowym, uwzględnienie wniosku o przywrócenie stanu poprzedniego nie było możliwe. Uwaga ta dotyczy także sytuacji prawnej powódki, ponieważ również w Jej przypadku Sąd Najwyższy nie dysponował danymi, które pozwalałyby skonkretyzować, w jaki konkretnie sposób powinno nastąpić przywrócenie stanu poprzedniego (czy powódka wpłacała jakieś kwoty i jaka kwota powinna jej być zwrócona).

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c. orzekł jak w sentencji.